

ORSZÁGOS BETÉTBIZTOSÍTÁSI ALAP

IRÁNYTŰ A BETÉTBIZTOSÍTÁSHOZ

**Együtt vigyáz(z)unk a pénzére!
2008**

TARTALOM

ÁLTALÁNOS RÉSZ

1. Mi a betétbiztosítás feladata és miért fontos az Ön számára?
2. Kik tartoznak a betétbiztosítási rendszerbe?
3. Kiknek védett a pénze?
4. Ki viseli a betétbiztosítás költségeit?

BETÉTFORMÁK BIZTOSÍTÁSA

5. Mi az, ami védett?
6. Mi az, ami nem védett?
7. Csak a forint védett vagy a deviza is?
8. Mi a Betétregiszter?
9. Mi számít névre szóló betétnek?
10. Ránézésre olyan, mint egy értékpapír. Lehet-e biztosított?
11. A postán nyitott betétkönyvek és az ott vásárolt banki papírok közül melyek védettek?

A BIZTOSÍTÁS ÉRTÉKHATÁRA

12. Mit jelent az értékhatár?
13. Van-e önrész a betétbiztosításnál?
14. Növelhető-e a betétbiztosítás értékhatára? Mi számít közös betétnek?
15. Mi számít közösségi betétnek?
16. Jogosultak-e kártalanításra a meghatalmazottak?
17. Vonatkozik-e a devizabetétre is a biztosítási értékhatár?

KAMATOK BIZTOSÍTÁSA

18. Védi-e a betétbiztosítása kamatokat is?
19. Mekkora kamatot fizet a betétbiztosítás akkor, ha még nem írták jóvá a betétszerződés szerint járó kamatokat? Terheli-e levonás (kamatadó) a kamatot?
20. Véd-e bármilyen magas kamatozású betétet az Alap?

HATÁROKON ÁTNYÚLÓ BETÉTBIZTOSÍTÁS

21. Védett-e a betétem egy uniós bankban Magyarországon, vagy az Európai Unió más országaiban?
22. Előfordulhat-e, hogy pénzem elhelyezésekor a magyar betétbiztosítás feltételeitől eltérő betétvédelemmel találkozom?

GYAKORLATI KÉRDÉSEK

23. Milyen adatokat közöljön a betétes a bankjával a biztosítás érvényesíthetőségéhez, teljesíthetőségéhez?
24. Mit kell tennie az ügyfélnek a betét befagyása után annak érdekében, hogy a pénzét mielőbb visszakapja?
25. Mennyi idő alatt fizetik ki a biztosítottak pénzét?
26. Elévül-e a betétbiztosítással szembeni követelés?
27. Honnan lehet ezen a kiadványon kívül tájékozódni arról, mi biztosított és mi nem?
28. Hová fordulhat, ha a betéttel kapcsolatos betétbiztosítási kérdésére a banktól nem kap választ?

FOGALOM MEGHATÁROZÁSOK

ÁLTALÁBAN A BETÉTBIZTOSÍTÁSRÓL

1. Mi a betétbiztosítás feladata és miért fontos az Ön számára?

A betétbiztosítás a betéteseket, és ezen keresztül a pénzügyi rendszer stabilitását védi.

1993-ig a lakossági és devizabetéteket az állam garantálta. Ezt a szerepet 1993 közepétől, az Országos Betétbiztosítási Alap (Alap) megalakulásával a betétbiztosítás önálló intézménye vette át, de a létrejöttét megelőzően elhelyezett betéteket – felvételükig – továbbra is védi az állami garancia.

A magyar betétbiztosítási rendszert és annak gazdáját, az Országos Betétbiztosítási Alapot az 1993. évi XXIV. törvény hozta létre, jelenleg a többször módosított 1996. évi CXII. törvény szabályozza. E törvény rendelkezik a magyarországi hitelintézetek – európai uniós gyakorlatot követő – szabályozásáról, amelynek fő célja a betétesek pénzének védelme. A hitelintézeteknél a törvény által előírt szabályok betartását szigorúan és rendszeresen ellenőrzi a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete (PSZÁF).

Az Alapot egy független igazgatótanács irányítja. Gazdálkodását az Állami Számvevőszék ellenőrzi és megállapításairól az Országgyűlésnek számol be. Az Országos Betétbiztosítási Alap (OBA) nem hatóság, de feladatainak ellátása érdekében rendelkezik a szükséges információkkal. Az Alap a tagintézetek kötelező rendszeres befizetéseiből és az ebből felhalmozott vagyon hozamából látja el feladatát. Ezen felül, a betétesek kártalanítása céljából rendkívüli díjfizetést rendelhet el, illetőleg – kormánygaranciával – hitelt is fölvehet.

A törvény szerint, ha a hitelintézet fizetéseképtelensége miatt nem vehető fel (azaz befagy) a biztosított betét, akkor az Alap az ügyfél részére kártalanítást fizet, betétesenként és egy hitelintézetre összevontan legfeljebb a törvényben meghatározott összeghatárig.

A hazai betétbiztosítás működésének a lényege a törvény alapján röviden három pontban foglalható össze:

- A hitelintézetek fizetéseképtelensége esetén kártalanítást fizet a névre szóló (a betétes adatait tartalmazó) betétek után.
- A törvény a kifizetés felső értékhatárát betétesenként 13 millió forintban határozza meg
- A biztosítás minden hitelintézetre külön-külön érvényes. Tehát ha egy betétes több helyen helyezi el a pénzét, akkor mindenütt biztosítottá válik a törvény szerinti összeghatárig.

2. Kik tartoznak a betétbiztosítási rendszerbe?

Betétet csak hitelintézet fogadhat el, betéteket pedig csak betétbiztosítási védelem mellett lehet gyűjteni. A hitelintézetek közé tartoznak a bankok, takarékszövetkezetek, lakás-takarékpénztárak és hitelszövetkezetek (mi e tájékoztatóban a rövidség kedvéért mindezekre a bank megnevezést fogjuk használni).

Figyelem! Magyarországon nem csak az OBA biztosítása alá tartozó hitelintézet gyűjthet betétet. Erre vonatkozóan lásd a Határokon átnyúló betétbiztosítás c. fejezetet.

3. Kiknek védett a pénze?

A védettség – a törvényben felsorolt kivételekkel (pl. befektetési alap, biztosítóintézet, önkormányzat) – mindenkire vonatkozik, aki Magyarországon bankban névre szólóan betétet helyez el, illetve bank által 2003. január 1. után kibocsátott kötvényt vagy letéti jegyet vásárol. A védelem kiterjed a magánszemélyek és a vállalkozások, egyesületek, alapítványok stb. betétjeire, az ügyvédi letéti számlákra, beleértve a külföldön élőket és a külföldieket is. A fontos az, hogy csak a névre szóló, a bank nyilvántartása, illetve a betéti okirat alapján azonosítható betétek a biztosítottak, azaz amelyeknek tulajdonosa egyértelműen meghatározható. Megjegyezzük, hogy 2001. december 19-étől már csak névre szólóan helyezhető el betét, és a korábban bemutatóra szólóan elhelyezett betéteket is át kell alakítani névre szólóvá a betéti okirat első bemutatásakor.

Ha valaki ugyanannál a banknál magánszemélyként és egy gazdasági társaság nevében helyezett el betétet, akkor a kétfajta betét külön-külön, egymástól függetlenül is biztosított.

Példa: Magánszemély és társas vállalkozás

Kis Tamás	
Lakossági folyószámla	880.000 Ft
<u>Kamat</u>	<u>20.000 Ft</u>
Összesen:	900.000 Ft
Biztosított:	900.000 Ft

Kis és Tsa Bt.	
Vállalkozói folyószámla	18.540.000 Ft
<u>Kamat</u>	<u>60.000 Ft</u>
Összesen:	18.600.000 Ft
Biztosított:	13.000.000 Ft
OBA által nem biztosított:	5.600.000 Ft

Figyelem! Az egyéni vállalkozó jogilag nem minősül gazdasági társaságnak, ezért vállalkozóként és magánszemélyként elhelyezett megtakarításait a kifizetési értékhatár szempontjából össze kell vonni.

Példa: Összevont betét – egyéni vállalkozás

Gál Tamás

Lakossági folyószámla	2.350.000 Ft
Egyéni váll. folyószámla	14.200.000 Ft
<u>Kamatok összesen:</u>	<u>50.000 Ft</u>
Összesen:	16.600.000 Ft
Biztosított:	13.000.000 Ft
OBA által nem biztosított:	3.600.000 Ft

Ha kiskorú a betét tulajdonosa, akkor természetesen szülei, gyámja stb. kezelik a betétjét. Ez a betét is önállóan – a kiskorú javára – biztosított, akkor is, ha például a szülőknek is van ugyanannál a banknál a saját nevükön betétjük.

Figyelem! A biztosított mindig a betét tulajdonosa, tehát az a személy, akinek a betét a nevére szól, s nem az, akinek csak meghatalmazása van a számla feletti rendelkezésre (lásd a 15. és 17. pontot).

4. Ki viseli a betétbiztosítás költségeit?

A biztosításért az ügyfeleknek nem kell díjat fizetniük. Az Alap kiadásait alapvetően a bankok befizetései fedezik, de feladatai teljesítéséhez az Alap hitelt is felvehet. A betéteseknek törvény szerint járó pénz kifizetésének nem lehet pénzügyi akadálya: az Országos Betétbiztosítási Alap hitelfelvétele mögött szükség esetén ott van a magyar állam garanciája.

BETÉTFORMÁK BIZTOSÍTÁSA

5. Mi az, ami védett?

A hazai betétbiztosítás védelmét a magyarországi székhelyű bankokban, vagy azok külföldi fiókjaiban elhelyezett, névre szóló banki betétek lekötéstől függetlenül (betéti okiratok, betétszámla, folyószámla, bankszámla), valamint a bank által 2003. január 1-jétől kibocsátott kötvények és letéti jegyek élvezik. (A továbbiakban az egyszerűség kedvéért a fenti megtakarítási formákat – ahol nincs jelentősége az azok közötti különbségnek – betétnek nevezzük.)

Itt is felhívjuk a figyelmet arra, hogy az Alap biztosítási szolgáltatása csak a tagintézeteire, azaz a takaré- és hitelszövetkezetekre, a lakás-takarékpénztárakra, és a bankokra, valamint ezek külföldi fiókjaira terjed ki, de ez utóbbiakra csak akkor, ha az adott ország szabályai ezt lehetővé teszik.

Vigyázat! Betétet kizárólag hitelintézetek gyűjthetnek, és csak ezek lehetnek az Alap, vagy külföldi betétbiztosító intézmény tagintézetei. Letéti jegyet is kizárólag hitelintézetek bocsáthatnak ki, kötvényt azonban nem csak hitelintézetek, hanem pl. önkormányzatok, gazdálkodó szervezetek is. A betéteknél az a biztosítottság feltétele, hogy névre szóló legyen, a kötvénynél és a letéti jegynél ezen túlmenően az is, hogy azt a hitelintézet 2003. január 1. után bocsátotta ki.

6. Mi az, ami nem védett?

Nem mind arany, ami fénylik; nem mind védett, ami kamatozik, nem szükségképpen védett az, aki banki ügyfél. Több bank is kínál olyan megtakarítási formát, amely nem védett, mint pl. önkéntes nyugdíjpénztári megtakarítás, kamatozó részvény, szövetkezeti részjegy, célrészjegy. A betétbiztosítás továbbra sem védi a bankok által 2003. január 1. előtt kibocsátott kötvényeket, letéti jegyeket. Nem terjed ki például a biztosítás a főleg bankoknál vásárolható nyílt, vagy zárt végű befektetési alapok befektetési jegyeire sem.

7. Csak a forint védett vagy a deviza is?

A hazai betétbiztosítás nemcsak a forintban, hanem az euro-ban vagy a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD) valamelyik tagállamának fizetőeszközében elhelyezett betétet is védi. A védett devizabetéteket az Alap az ország hivatalos fizetőeszközében, azaz Magyarországon forintban fizeti vissza, mégpedig a betétbefagyás napján érvényes, MNB által közzétett hivatalos devizaárfolyamon átszámolva.

Figyelem! Ha a deviza vagy valuta elhelyezésekor a betétbiztosítás kérdésében kétsége merülne fel, forduljon a banki ügyintézőhöz. Az OECD tagországainak listája megtalálható a www.oecd.org honlapon!

8. Mi a Betétregiszter?

A Betétregiszter tartalmazza az egyes tagintézetek által forgalmazott valamennyi – az Alap által biztosított – betétet, ideértve a már nem forgalmazott, de a forgalomban még visszaváltható formákat is.

A bevezetendő új betétfajtákat, illetve a már nyilvántartásba vett betétek változásait a bankoknak regisztrálás céljából előzetesen be kell jelenteniük az Alapnak.

Az aktuális Betétregisztert – csak úgy, mint ezt a tájékoztató füzetet – legalább egy példányban a betétgyűjtés helyén, az ügyfelek számára jól látható módon ki kell függeszteni, illetve ingyenes szóróanyagként lehet elhelyezni.

A gondosan kezelt és naprakész Betétregiszter lehetővé teszi a bankok ügyfelei számára a betétek biztosítottságáról szóló megbízható, pontos és objektív tájékoztatást.

A Betétregisztert (Betétkeresőt) keresse bankjában, az OBA (www.oba.hu), vagy a PSZÁF (www.pszaf.hu) honlapján!

9. Mi számít névre szóló betétnek?

A betétek közül azok minősülnek névre szólónak, amelyeknél a betétes személye a betét elhelyezésekor kapott okmányból (takarékbetétkönyv, bank-, illetve folyószámla szerződés stb.) és a bank nyilvántartásából egyértelműen megállapítható. (Ehhez kapcsolódóan utalunk a 24. pontban írtakra.)

Figyelem! Az, hogy egy megtakarítási forma névre szóló, még nem jelenti feltétlenül azt, hogy biztosított. A részvény is lehet névre szóló és – mint láttuk – nincs biztosítva az Országos Betétbiztosítási Alap által. A 2003. január 1. előtt bank által kibocsátott névre szóló kötvényt és letéti jegyet sem biztosítja az Alap.

10. Ránézésre olyan, mint egy értékpapír. Lehet-e biztosított?

A betétbiztosítás a névre szóló betéteken kívül kiterjed a bankok által 1997. január elsejétől kibocsátott értékpapírszerű betéti okiratokra, közismertebb nevükön a banki papírokra is, feltéve persze, hogy azok is névre szólóak.

A betétesek védelmében – a félreértések elkerülése végett – törvény kötelezi a bankokat arra, hogy az 1997. január elsejétől forgalomba hozott értékpapír jellegű betéti okiratokon feltűnő módon tüntessék fel, hogy azok takarékbetét szerződést testesítenek meg.

Figyelem! Az Alap biztosítása kiterjed a 2003. január 1-jétől kibocsátott banki kötvényekre és letéti jegyekre.

11. A postán nyitott betétkönyvek és az ott vásárolt banki papírok közül melyek védettek?

A postán többféle banki papír kapható, és állampapírt is lehet vásárolni. A posta többnyire megbízás alapján értékesít ilyen papírokat.

Az állampapírok mögött állami garancia áll. A bankok papírjaira pedig, mint már tudjuk, névre szólóság esetén a betétbiztosítás érvényes.

De a posta nemcsak az államtól és a bankoktól fogadhat el megbízásokat, hanem másoktól is. A biztonság mércéje ezekben az esetekben nem a posta, hanem az, aki a megbízást adta, aki a papírt kibocsátotta! A postán kívül mások, például utazási irodák is kínálnak banki papírokat és más megtakarítási formákat. Az ő esetükben is érvényes az, hogy nem a terjesztők, hanem a megbízók biztosítottasága fontos az óvatos megtakarítók számára. Ilyenkor ajánlatos a fokozott figyelem!

A BIZTOSÍTÁS ÉRTÉKHATÁRA

12. Mit jelent az értékhatár?

Az Alap a befagyott betétek tőkéje és kamata után legfeljebb 13 millió forintig fizet kártalanítást. A megemelkedett kártalanítási értékhatár az EU csatlakozás előtt elhelyezett betétekre is vonatkozik.

Példa:

Kis Tamás	
Takarékbetét	17.980.000 Ft
<u>Kamat</u>	<u>20.000 Ft</u>
Összesen:	18.000.000 Ft
Biztosított:	13.000.000 Ft
OBA által nem biztosított:	5.000.000 Ft

Gyakori félreértés, hogy a biztosítási kifizetési határt úgy értelmezik, hogy az Alap a betétként elhelyezett összegből 13 millió forintot és – azon felül – az utána járó hozamot is kifizeti. Egy másik tévhit szerint csak a betét összegét, azaz a tőkét védi a betétbiztosítás, a kamatát már nem.

Ez nem így van! A törvény értelmében az értékhatár az a maximális összeg, amelyet az OBA egy banki ügyfélnek kifizethet. Ebbe beletartozik a folyószámlára befizetett tőkeösszeg, a lekötött betét, a vásárolt banki papír, biztosított kötvény stb. és azok esedékes kamatai is. Az Alap tehát a betétes ügyfél valamennyi – a fizetéseképtelen bankkal szembeni – tőke- és kamatkövetelését összeadja, ám a kifizethető összeget a mindenkori értékhatár szerint maximálja.

Itt utalunk ismét arra, hogy az egyéni vállalkozó jogilag nem minősül gazdasági társaságnak, ezért egy személy háztartásának és egyéni vállalkozásának a banki számlái és betétei – a betétbiztosítás szempontjából – ugyanazon személy által elhelyezett betétek! A bank fizetéseképtelensége esetén a szóban lévő betétek összeadódnak és azok után együttesen legfeljebb az érvényben lévő értékhatárig fizet az Alap.

13. Van-e önrész a betétbiztosításnál?

Nincs.

14. Növelhető-e a betétbiztosítás értékhatára? Mi számít közös betétnek?

A már említett alapelv szerint a biztosítás személyekre és bankokra vonatkozik, tehát a betétbiztosítási védelem növelésére két lehetőség adódik. Több bankot vehetünk igénybe, de növelhetjük a betét tulajdonosainak számát is.

Fontos! Nem jogosult kártalanításra az, akinek rendelkezési joga van ugyan, a betét felett, de nem tulajdonosa vagy résztulajdonosa a betétnek.

Ha egy magánszemély vagy vállalkozás több bankban helyezi el pénzét, ily módon bankonként újabb és újabb értékhatár szerinti összeggel növelheti a védettség határát.

Ha egy betétnek több bejelentett, azonosítható tulajdonosa van – például családtagok –, akkor a betétösszegegen belül annyiszor 13 millió forintig védett a betét, ahány tulajdonosa van.

Ha egy betétnek több tulajdonosa van, azt közös betétnek nevezik. A betétbiztosítási rendszer, ha a betétesek nem rendelkeznek másként, nem tesz különbséget a betét tulajdonosai között, azokat egyenrangúnak tekinti, függetlenül attól, hogy a betétbe a valóságban ki és mekkora összeget fizetett be. A kifizetendő összegből ebben az esetben, egyenlő arányban részesülnek a tulajdonosok.

Példa: közös betét személyenként 13 millió Ft felett

Kis Tamás és Kis Tamásné	
Takarékbetét	33.490.000 Ft
<u>Kamat</u>	<u>110.000 Ft</u>
Összesen:	33.600.000 Ft
Biztosított személyenként:	13.000.000 Ft
OBA által nem biztosított	7.600.000 Ft

Példa: közös betét összesen 13 millió Ft alatt

Kis Tamás és Kis Tamásné	
Takarékbetét	12.150.000 Ft
<u>Kamat</u>	<u>50.000 Ft</u>
Összesen:	12.200.000 Ft
Személyenként:	6.100.000 Ft

Vigyázat! A közös betét hátrányos is lehet a betétes számára, ha van ugyanannál a banknál másik – csak a saját tulajdonában lévő – betétje. A közös tulajdon alapján az Alap által kifizetett összeg ugyanis beszámít az illető ügyfél részére kifizethető értékhatárba, azaz a saját vagy a közös tulajdonú betét után esetleg már nem kaphatja meg a teljes összeget.

Példa: magán betét és közös betét

Kis Tamás	
Lekötött betét	12.970.000 Ft
Kamat	30.000 Ft

Kis Tamás és Kis Tamásné	
Közös folyószámla	1.270.000 Ft
<u>Kamat</u>	<u>30.000 Ft</u>
Összesen:	14.300.000 Ft

Személyenként kifizethető a biztosított összeg:

Kis Tamás	
Lekötött betét	12.970.000 Ft
Kamat	30.000 Ft
Közös folyószámla	635.000 Ft
<u>Kamat</u>	<u>15.000 Ft</u>
Összesen:	13.650.000 Ft
Biztosított:	13.000.000 Ft
OBA által nem biztosított:	650.000 Ft

Kis Tamásné	
Közös folyószámla	635.000 Ft
<u>Kamat</u>	<u>15.000 Ft</u>
Összesen:	650.000 Ft
Biztosított:	650.000 Ft

Ugyanezek a betétek egy-egy tulajdonossal:

Kis Tamás	
Lekötött betét	12.970.000 Ft
<u>Kamat</u>	<u>30.000 Ft</u>
Összesen:	13.000.000 Ft
Biztosított:	13.000.000 Ft

Kis Tamásné	
Folyószámla	1.270.000 Ft
<u>Kamat</u>	<u>30.000 Ft</u>
Összesen:	1.300.000 Ft
Biztosított:	1.300.000 Ft

15. Mi számít közösségi betétnek?

Figyelem! A közös betéttől eltérő fogalom a közösségi betét. Községi betét esetében ugyanis a közösséget (pl. társasház) alkotó személyek száma szerint többszöröződik a kártalanítási összeghatár, de itt nincs – a közösséget alkotó személyek magánbetéteivel való – összeszámítási kötelezettség. Vagyis, ha egy személynek ugyanannál a hitelintézetnél van betétje, mint ahol annak a társasháznak, amelyben ez a személy tulajdonos, akkor ez a személy a saját betétje (vagy betétjei) alapján jogosult legfeljebb 13 millió forint összegű kártalanításra, és a társasház is jogosult ezen személyre tekintettel legfeljebb 13 millió forint összegű kártalanításra.

Példa:

Társasház 10 tulajdonossal	
Bankszámla	240.000.000 Ft
<u>Kamat</u>	<u>200.000 Ft</u>
Összesen:	240.200.000 Ft
Tulajdonosonként	
Tőke	24.000.000 Ft
<u>Kamat</u>	<u>20.000 Ft</u>
Összesen:	24.020.000 Ft
Biztosított:	13.000.000 Ft
OBA által nem biztosított:	11.020.000 Ft

A társasház részére járó kártalanítás 130.000.000 Ft.

16. Jogosultak-e kártalanításra a meghatalmazottak?

Ha valakit 1997. január elseje után jelentettek be meghatalmazottként – a törvény szóhasználatát követve „rendelkezésre jogosultként” –, akkor az a betétbiztosítás szempontjából nem jelent tulajdonosi viszonyt. Az ilyen meghatalmazott személyek tehát nem jogosultak kártalanításra (mivel nem tulajdonosai a betétnek), vagyis általuk nem növelhető a betét védettségének értékhatára.

Ezzel szemben, ha valamely betétre, számlára vonatkozóan valakit 1996 végéig meghatalmazottként bejelentettek, akkor ő (az addig érvényes jogszabály alapján) a betét közös tulajdonosának számít ma is, azaz a közös betét-tulajdonosokhoz hasonlóan külön érvényes rá az értékhatár szerinti védelem.

17. Vonatkozik-e devizabetétre is a biztosítási értékhatár?

A devizában elhelyezett betétre is vonatkozik az értékhatár, amelynek betartásához az Alap a betétes követelését a betétek befagyásának napján érvényes, MNB által közzétett hivatalos devizaárfolyamon számítja át forintra.

Figyelem! A betétesnek ugyanazon banknál elhelyezett forint- és devizabetétei kártalanításkor összevonásra kerülnek és azok alapján együttesen legfeljebb 13 millió Ft fizethető ki kártalanításként.

KAMATOK BIZTOSÍTÁSA

18. Védi-e a kamatokat is a betétbiztosítás?

Igen, a védettség kiterjed az elhelyezett tőkeösszegre és annak még nem tőkésített (gyakori banki szóhasználat: jóváírt) kamataira is, természetesen az értékhatáron belül.

19. Mekkora kamatot fizet a betétbiztosítás akkor, ha még nem írták jóvá a betétszerződés szerint járó kamatokat? Terheli-e levonás (kamatadó) a kamatot?

Az Alap a betétek befagyását, a bank tevékenységi engedélyének visszavonását, vagy a bank felszámolásának közzétételét követő 15 napon belül köteles megkezdeni a betétek kifizetését. Az Alap eddig a határidőig a szerződésben kikötött kamatot, de legfeljebb a kamatok legutolsó tőkésítése óta eltelt időszak átlagos jegybanki alapkamatát fizeti ki. Emlékeztetünk arra, hogy az értékhatárt a kamatokkal együtt sem lehet átlépni.

A kamatot a jogszabályok alapján terheli kamatadó fizetési kötelezettség.

20. Véd-e bármilyen magas kamatozású betétet az Alap?

A törvényhozók igyekeztek csökkenteni a visszaélési lehetőségeket. Ha egy betétes az azonos nagyságú és lekötési idejű betét bank által meghirdetett kamatához képest jelentősen magasabb kamatot vagy más vagyoni előnyt kap, akkor a betét egyáltalán nem védett. A „jelentősen magasabb kamat” a nyilvánosan meghirdetettnél nem egy-két százalékkal nagyobbat jelent! Az Alap eddigi gyakorlatában volt már példa arra, hogy a bank által meghirdetett kondíciókat száz százalékkal meghaladó kamatmértékű betétet kizárta a biztosításból.

HATÁROKON ÁTNYÚLÓ BETÉTBIZTOSÍTÁS

21. Védett-e a betétem egy uniós bankban Magyarországon vagy az Európai Unió más országaiban?

Igen, azonban nem feltétlenül azonos feltételekkel. Az unión belül a betétbiztosítás kötelező szolgáltatási minimumát uniós előírás rögzíti. Ennek megfelelően, a hazai szabályokhoz képest az önrész vagy a biztosítási értékhatár mértékében mindkét irányba lehetnek eltérések. Az unió területén bejegyzett bankokban elhelyezett betéteket az alapítás országában létrehozott nemzeti betétbiztosítási intézmény biztosítja. Ez a védelem kiterjed mindazon uniós tagországra is, ahol a szóban lévő bank betétet gyűjt. Például egy Ausztriában bejegyzett bank magyarországi fiókja (fióktelepe) által gyűjtött betéteket az osztrák betétbiztosító intézet biztosítja, egy Magyarországon bejegyzett bank ausztriai fiókja által gyűjtött betéteket pedig az OBA.

22. Előfordulhat-e, hogy pénzem elhelyezésekor a magyar betétbiztosítás feltételeitől eltérő betétvédelemmel találkozom?

Előfordulhat, és minél több uniós bank jelenik meg a magyar bankpiacon, annál gyakrabban.

Mivel az előző pontban említett uniós előírás csak a kötelező szolgáltatási minimumot határozza meg, ettől a tagországok (így Magyarország is) mind a biztosítási értékhatárt, mind a védett betétek körét tekintve eltérhetnek.

Emiatt nyomatékkal hangsúlyozzuk, hogy betételhelyezés előtt mindig tájékozódjon a betétbiztosítás feltételeiről.

GYAKORLATI KÉRDÉSEK

23. Milyen adatokat közöljön a betétes a bankjával a biztosítás érvényesíthetőségéhez, teljesíthetőségéhez?

Legalább három olyan adatot kell közölni, amely alapján egyértelműen azonosítható és megtalálható a betétet elhelyező személy vagy szervezet. Magánszemélyeknél, egyéni vállalkozóknál közölni kell legalább a nevet, a lakcímet, továbbá a bank választása szerint a személyi igazolvány (útlevél) számát, vagy anyja nevét, vagy születési időt. Vállalkozás esetében a névre, a vállalkozás székhelyének címére és az adószámra van szükség.

Az Ön érdekében feltétlenül javasoljuk, hogy amennyiben a birtokában lévő okiraton a felsorolt legalább három azonosító adatról kevesebbet rögzített a bank, kérje bankjánál adatainak kiegészítését.

Javasoljuk továbbá, hogy mindig jelentse be az adataiban, például a lakcímében történő változásokat! Ha valaki a változásokat nem jelenti be, attól még jogosult marad a kártalanításra, azonban az adatok nehezebb feldolgozása, ellenőrzése következtében esetleg később juthat a pénzéhez.

Figyelem! 2001. december 19-étől már nem lehet betétet úgy elhelyezni, hogy a betétes nem adja meg az azonosító adatait. A pénzmosás elleni törvény alapján a banknak az előírt adatokat fel kell vennie a betétesről a betét elhelyezésekor, vagy a korábban bemutatóra szólóan elhelyezett betét első bemutatásakor. Ebben a kiadványban ezek közül csak az Alap szempontjából lényeges adatokat ismertettük.

24. Mit kell tennie az ügyfélnek a betét befagyása után annak érdekében, hogy a pénzét mielőbb visszakapja?

A bank mellett az Alapnak is kötelessége a betétesek tájékoztatása. Az eddigi gyakorlatnak megfelelően a napi sajtó és hirdetések tájékoztatnak arról, hol történik a kártalanítási igénybejelentés és mikor kezdődnek a kifizetések. Ezek alapján a kártalanítási igényt a betétesnek kell bejelentenie az arra kijelölt helyen. A bejelentést az Alap egyezteteti a bank nyilvántartásával, majd a betétes értesítést kap arról, hogy mikor és hol juthat a pénzéhez.

25. Mennyi idő alatt fizetik ki a biztosítottak pénzét?

Az Alap a kifizetéseket legkésőbb a betétek befagyását, a bank tevékenységi engedélyének visszavonását, vagy a felszámolás közzétételét követő 15 napon belül kezdi el és három hónapon belül fejezi be. E határidőn belül az Alapnak ki kell fizetnie a bejelentett jogos igényeket. Indokolt esetben a kártalanítás ideje két alkalommal további három-három hónappal meghosszabbítható. Megismételjük: a kifizetéseknek pénzügyi akadálya nem lehet!

A törvény lehetővé teszi, hogy az Alap a legésszerűbb, leggyorsabb módon teljesítse a kifizetéseket. Például „OBA Betétbiztosítási kártya” segítségével, banki átutalással, postai úton, közvetlen kifizetéssel vagy kifizető ügynök – pl. egy bank – megbízása útján. A betétesek részére felkínált – többnyire választható – kifizetési módokat minden esetben az Alap hirdetményei tartalmazzák.

26. Elévül-e a betétbiztosítással szembeni követelés?

A betétbiztosítással szembeni követelés mindaddig igényelhető, amíg az eredeti követelés a bankkal szemben érvényesíthető lett volna. A takarékbetétek például nem évülnek el, az egyéb betétkövetelések pedig – ha a szerződés nem állapított meg más határidőt – öt évig érvényben maradnak. A letéti jegy a beváltásra előírt határidő lejártát követő tíz év alatt évül el, a kötvényen alapuló követelés nem évül el. A letéti jegyek és banki kötvények közül azonban csak a 2003. január 1. után kibocsátottak biztosítottak.

27. Honnan lehet ezen a kiadványon kívül tájékozódni arról, mi biztosított és mi nem?

A bankok biztosított betéti termékeit tartalmazza a már említett Betétregiszter (Betétkereső), melyet az adott hitelintézetre vonatkozóan ki kell függeszteni a bankfiókokban, illetve amely összesítve megtalálható az OBA és a PSZÁF honlapján. A Betétregiszter a tagintézetek együttműködésével készül, minden általuk forgalmazott és az Alap által regisztrált biztosított betéti formát tartalmaz.

Továbbá – a törvény értelmében – a bankok kötelesek a betétbiztosítással kapcsolatos valamennyi lényeges kérdésről közérthető formában tájékoztatni különös tekintettel arra, hogy mely betéttípusok biztosítottak, beleértve az írásbeli tájékoztatási kötelezettséget is. Lényeges, hogy ha Ön kérdez, a bank köteles pontos és részletes felvilágosítást adni!

Az OBA Igazgatótanácsa az 1996. évi CXII. törvény 111. § (1) bekezdésének f) pontjában kapott felhatalmazással élve határozatában 2006. március 1-jétől ajánlja tagintézetei számára a betétbiztosítási fogyasztóvédelmi embléma feltüntetését. Ha ezt az emblémát látja a betéti termék okiratán avagy a termékismertetőben, biztos lehet afelől, hogy az az OBA által biztosított betét.

Az Országos Betétbiztosítási Alap hangújság (témánként rögzített hangbemondás) üzemeltetésével is segít eligazodni betétbiztosítási kérdésekben az **(40) 918-918** telefonszámon. Jó tudnia, hogy egy bank fizetéseképtelensége esetén a hangújság kiegészül a befagyott betétekre vonatkozó aktuális tudnivalókkal.

Az Alap Internetes honlapja a www.oba.hu címen tematikus csoportosításban várja a betétbiztosítás iránt érdeklődő betétes és szakmai böngészőket.

28. Hová fordulhat, ha a betéttel kapcsolatos betétbiztosítási kérdésére a banktól nem kap választ?

Az Alap a betétesek bankok iránti bizalmának erősítése céljából az internetre építve, a betétesek érdekeinek védelmére létrehozta a „betétbiztosítási ombudsman” intézményét. Az eddig ismert hasonló intézményektől eltérően a „betétbiztosítási ombudsman” nem jelenik meg létező személyként. A betétesek az internetes ombudsman@oba.hu címre elektronikus, vagy a 1535 Budapest 114. Pf. 793 levélcímre hagyományos levelet küldhetnek a következőkben részletezett ügyekben, melyet az Alap munkatársai dolgoznak fel és segítenek azok megoldásában.

A „betétbiztosítási ombudsman” vállalja a hitelintézet és annak ügyfele közötti – a betétbiztosítással összefüggő – esetleges ügyfél-problémák pártatlan, korrekt és reményeink szerint gyors megoldását.

A „betétbiztosítási ombudsman” minden körülmények között különös gondot fordít a titokvédelmi szabályok megtartására.

Milyen konkrét segítséget várhat Ön az ombudsmantól? Az ombudsman függetlenségéből és pártatlanságából eredően arra vállalkozhat, hogy meghatározott probléma kapcsán közreműködik a felek számára elfogadható megoldások felkutatásában. Ennek során, ha szükséges, felveszi a kapcsolatot az érintett bankkal, esetleg a PSZÁF bevonásával az eset körülményei alapján közreműködik a megoldási javaslatok kimunkálásában is.

Akkor kérje az ombudsman közreműködését, ha nem kapott megfelelő tájékoztatást a hitelintézettől akár szóban, akár írásban a betétbiztosítással, esetleg az állami garanciával kapcsolatos kérdéseire.

Ha a „betétbiztosítási ombudsman” közvetlenül nem lehet az Ön segítségére, akkor megmondja, hogy az adott ügyben mely szervezethez célszerű fordulnia.

Miben nem illetékes a „betétbiztosítási ombudsman”?

- Nem vállalkozhat részletes vizsgálatok elvégzésére, leszámítva a széles értelemben vett ügyfél-érdeket csorbító eseteket.
- Nem illetékes azokban a kérdésekben, amelyek a hitelintézetek vezetőinek hatáskörébe tartoznak.
- Nem illetékes eljárni a már kialakult válsághelyzetben, illetve betétfagyás esetén. Az ilyen esetekben a PSZÁF és/vagy az Alap feladatait a vonatkozó törvények jelölik ki.
- Végül, nem alkalmas olyan ügyek megoldására sem, amelyekben peres eljárás van folyamatban, illetve amelyek már végrehajtás alatt állnak.

BETÉTBIZTOSÍTÁSI FOGALOM MEGHATÁROZÁSOK

Betét:

a Polgári Törvénykönyv szerinti betétszerződés vagy takarékbetét-szerződés alapján fennálló tartozás, ideértve a bankszámlaszerződés alapján fennálló pozitív számlaegyenleget is, valamint a bank által 2003. január 1-től kibocsátott letéti jegy és kötvény.

Névre szóló betét:

az a betét, amelynek tulajdonosa a betétszerződésben, a takarékbetét-szerződésben vagy a bankszámlaszerződésben feltüntetett azonosító adatok alapján egyértelműen azonosítható.

Betétes:

akinek a betét a nevére szól, vagy – kizárólag a nem névre szóló betétek esetében – aki a betétokiratot felmutatja.

Rendelkezésre jogosult személy:

aki a betét tulajdonosa, vagy, ha nem tulajdonosa a betétnek, aki a tulajdonos rendelkezése alapján korlátozással vagy a nélkül rendelkezhet a betét fölött.

Kedvezményezett:

a betét tulajdonosa vagy a betétes által kedvezményezettként a hitelintézetnek írásban bejelentett személy.

Közös betét:

a közösségi betét kivételével az olyan betét, amelynek több tulajdonosa van.

Közösségi betét:

a társasházak, lakásszövetkezetek, iskolai takarékosági csoportok, építőközösségek betétei.

Befagyott betét:

az olyan betét, amelyre a hitelintézet nem képes a jogszabályi rendelkezések vagy a szerződéses kikötések szerinti esedékességet követő öt munkanapon belül a kifizetést teljesíteni.

Kártalanításra jogosult személy:

a betétes. Kivételt képeznek azok a betétek, amelyek szerződéses feltételei ettől eltérő megállapodást tartalmaznak. Nem minősül kártalanításra jogosult személynek az a személy, aki a betét tulajdonosának rendelkezése alapján rendelkezik a betét fölött a betét befagyása pillanatában, de egyébként sem tulajdonosa, sem kedvezményezettje a betétnek.

Figyelmeztetés!

Ez a kiadvány a jelenlegi betétbiztosítási szabályok kivonatos ismertetése, így kizárólag tájékoztató jellegű. A benne foglaltak és a jogszabályok eltérő értelmezése esetén a hatályos jogszabályok rendelkezései az irányadóak.

A betétbiztosítási rendszer csökkenti a banki, takarékos- és hitelszövetkezeti, valamint a lakás-takarékpénztári ügyfelek kockázatát.

Ez azonban nem jelent teljes biztonságot, hiszen a betétbiztosítási rendszernek kizárólag a betétet gyűjtő intézmények a tagjai.

**Együtt vigyáz(z)unk a pénzére!
Ebben segíti ez a kiadvány.**

ORSZÁGOS BETÉTBIZTOSÍTÁSI ALAP

Tel.: 214-0661

Fax: 214-0665

Hangújság: (40) 918-918

Honlap: www.oba.hu

2008